

Vores vigtigste eksportmarked Tyskland skal til valg

*Et foreløbigt
udramatisk valg...*

Vores eneste landfaste nabo som samtidig er EU's største økonomi skal stemme til Forbundsdagen den 24. september. Optakten til valget har hidtil været et non-event, business as usual, hvor Angela Merkel står til at vinde en overbevisende sejr i sin fjerde runde som forbundskansler.

*...for vores største
handelspartner*

Som Danmarks største eksportmarked har de fleste danske virksomheder det som mange tyske vælgere – stabilitet er godt. Som valgoptakt har vi set nærmere på Tyskland, hvor også størstedelen af fødevareklyngens eksport går til.

Highlights:

- Det tyske valg handler reelt om hvem der skal styre Europas største økonomi. Tysklands BNP udgør godt 20 pct. af den samlede europæiske økonomi.
- Det samlede tyske varehandelsoverskud var på hele 1.895 mia. kr. i 2016. Men for fødevarer og produkter relateret hertil importeres der flere varer end der eksporteres.
- Danmark eksporterede for 101 mia. kr. i 2016 til Tyskland (16 pct. af den samlede vareeksport), hvilket gør landet til Danmarks største eksportmarked.
- Fødevareklyngens eksport til Tyskland var på 26,8 mia. kr. i 2016, eller 17 pct. af klyngens samlede eksport.
- Potentialet for yderligere eksport til Tyskland er stort, ikke mindst set i lyset af, at den danske klynges eksport til landet udgør blot 4 pct. af den samlede tyske import af sammenlignelige varer.
- I 2020 vil fødevareklyngen eksportere for knap 30 mia. kr. til Tyskland, hvis det seneste tiårs vækst vil fortsætte.

Indhold

DET TYSKE VALG!	2
DEN TYSKE ØKONOMI ER STADIG ET WIRTSCHAFTSWUNDER.....	3
TYSK FØDEVAREEKSPORT ER RELATIV LILLE	4
TYSKLAND ER DANMARKS STØRSTE MARKED.....	6
POTENTIALET ER STADIGT STORT	7

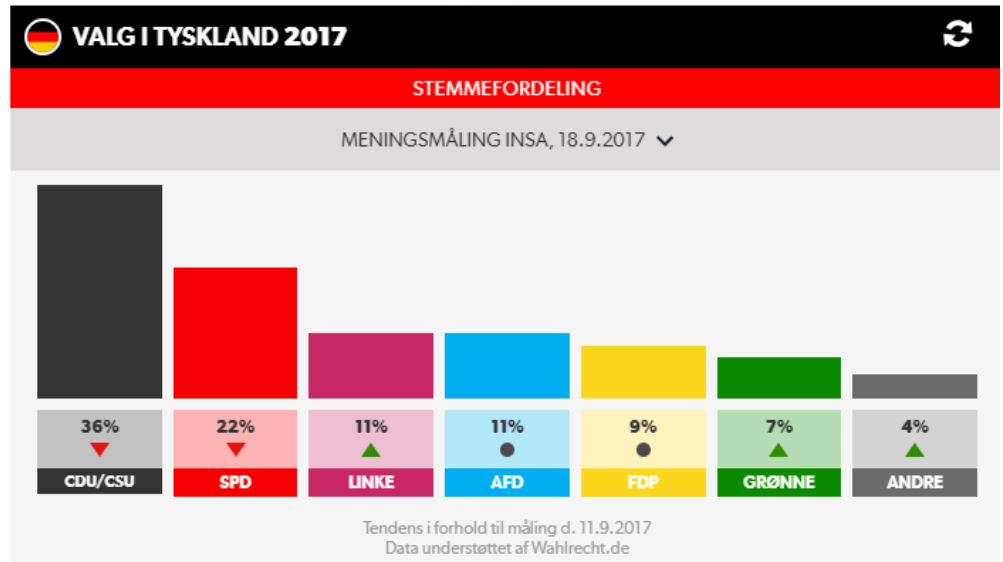
Det tyske valg!

Pilen peger på Merkel...

På søndag den 24. september skal tyskerne til stemmeurnerne. Merkel stiller op for fjerde gang (sidste gang ifølge hende selv), mod socialdemokraten Martin Schulz, formand for SPD og tidligere formand for EU-parlamentet.

Valget ser ifølge meningsmålinger ud til, at give Merkel og CDU sejren for tredje gang i træk.

Valgprognose pr. 18. september 2017

Kilde: INSA/YOUGOV

...men pilen peger reelt på økonomien!

Om valget falder ud til den ene eller anden side bliver sandsynligvis ikke afgørende for Danmark. Hvad der er afgørende er, om den tyske økonomi kører godt. En stærk tysk økonomi smitter positivt af på den danske økonomi. Da den tyske økonomi er bundet op på handel, lige som den danske, får resten af EU's økonomiske situation betydning, ja endda resten af verden, da tyskerne er afhængige af, at de har nogle at afsætte deres varer til.

Den tyske økonomi er stadig et Wirtschaftswunder

Krumtappen i europæisk økonomi

De tyske bilfabrikker kan være en metafor for Tysklands status som Europas økonomiske vækstmotor. Landet har EU's suverænt største økonomi med et BNP på 23.423 mia. kr., det svarer til 21 pct. af EU's BNP. Landet er samtidigt EU's folkerigeste nation med 82,8 mio. indbyggere, eller hvad der svarer til cirka en sjettedel af alle borgere i EU.

Finanskrisen kom også til Tyskland

Efter at være blevet hårdt ramt af finanskrisen fra 2008 er den tyske økonomi styret med en stram finanspolitik og relativt høje vækstrater målt ud fra vestlige standarder. Fra 2009 til 2016 er tysk BNP steget med 15 pct. svarende til en gennemsnitlig vækst på 2,0 pct. om året i BNP, i samme periode er dansk BNP vokset med 1,3 pct. om året i gennemsnit.

Tyskland har et stort handelsoverskud

Tyskland har et stort hjemmemarked og samtidigt er landet en stor handelsnation, hvor både importen og eksporten fylder meget i økonomien. Tysklands vareeksport svarer til 38 pct. og importen til 30 pct. af BNP. Til sammenligning er tallene for Danmark hhv. 31 pct. og 28 pct. Den tyske økonomi er således meget afhængig af handel med omverdenen, hvilket er medvirkende til at gøre tyskerne til stærke tilhængere af EU-samarbejdet og det indre marked.

Tyskland og EU

	Tyskland	Danmark	Spanien	Frankrig	EU28
BNP pr. indbygger i euro (2016)	38.100	48.400	24.000	33.300	29.000
Vareeksport (2016) mia. kr.	8.999	641	1.942	3.371	36.171
Vareimport (2016) mia. kr.	7.104	576	2.095	3.856	35.382
Pct. af samlet EU eksport	22	2	8	15	-
Vækst i eksport i pct. (2006-2016)	39	17	53	14	32
Vækst i import i pct. (2006-2016)	32	13	7	20	-
BNP i mia. kr.	23.423	2.066	8.298	16.605	110.407
BNP andel af EU samlet	21	2	8	15	-

Kilde: Eurostat

Maskiner og transportmidler er klart den største varegruppe og står for 50 pct. heraf. *Andre forarbejdede varer og Kemikalier og kemiske produkter* er de andre store varegrupper i eksporten.

Tysk fødevareeksport er relativ lille

Eksporتن fra fødevareerhvervet udgør 7,6 pct.

I forhold til Danmark er fødevareerhvervets eksportandel relativ beskedent i Tyskland. Hvor fødevareklyngen i Danmark repræsenterer knap 25 pct. af den samlede vareeksport er det "blot" 7,6 pct. for Tyskland. Men som følge af landets volumen repræsenterer disse 7,6 pct. en samlet eksport på 652 mia. kr. i 2016 – hvor beløbet i Danmark er 157 mia. kr.

Maskinindustrien står stærkt indenfor fødevareerhvervet

Også indenfor fødevareerhvervet har maskinindustrien stor betydning i Tyskland. Traktorer og andre maskiner til landbrugsproduktionen og fødevareproduktionen udgør en relativ stor del af eksporten.

Indenfor kategorien fødevarer egnet til menneskeligt konsum eksporterer Tyskland især chokolade, kakao og relaterede produkter heraf, udsækninger af gris samt ost.

Tysk eksport af varer fra fødevareerhvervet (mio. kr.)

	Tyskland	EU	Tysk andel (pct.)
Traktorer	56.649	190.448	29,7
Chokolade og kakao	38.307	166.054	23,1
Landbrugsmaskiner, planteproduktion ..	30.223	106.887	28,3
Gris, udsækninger	26.445	105.806	25,0
Ost	24.666	136.509	18,1
Kiks, brød og bagværk	23.456	119.045	19,7
Mælk og konsummælksprodukter	18.666	76.112	24,5
Mælkekonserves	18.380	106.136	17,3
Maskiner til fødevarerfremstilling	17.307	68.299	25,3
Korn	17.159	123.440	13,9
Spiritus	11.656	142.954	8,2
Øl	8.762	52.895	16,6
Mejetærskere	5.602	12.877	43,5
Andet	354.757	2.752.805	12,9
I alt	652.035	4.160.267	15,7

Kilde: L&F pba Eurostat

Anm: Tysk andel er Tysklands andel af den samlede eksport i EU af de enkelte varer.

Tysklands fødevarerimport er især domineret af *chokolade og kakao, kaffe, the og ost. Fisk, mælk og levende grise* fylder også meget i den tyske import.

Tyskland importerer flere fødevarer end de eksporterer...

Handelsbalancen for fødevarerhvervet giver ikke en entydig indikation af erhvervets betydning, da der også indgår varer til endelig anvendelse i importen. Tyskland har isoleret set et handelsunderskud indenfor fødevarerelaterede grupper, dvs. importen overgår landets eksport af samme varegrupper. I Danmark er det omvendt – eksporten af fødevarerelaterede varegrupper overgår den tilsvarende import heraf.

Tysklands import inden for fødevarerelaterede varer spiller godt sammen med den danske fødevarerelaterede produktion og eksport både med varer til videre forarbejdning, som levende grise og enzymer til produktionen, men også færdigproducerede fødevarer som udskæringer af grisekød, ost, mælk og fisk, der sendes direkte ud til forbrugerne.

Tysk import af fødevarerelaterede varer (mio. kr.)

	Tyskland	EU	Tysk andel (pct.)
Chokolade og kakao	34.279	181.486	19
Industri frø	27.456	98.049	28
Kaffe og the	25.737	112.899	23
Ost	24.951	108.953	23
Nødder	18.725	70.412	27
Traktorer	17.260	136.770	13
Vegetabilsk	16.885	132.387	13
Spiritus	15.552	78.419	20
Vin	14.311	66.284	22
Kiks, brød og bagværk	13.930	96.911	14
Landbrugsmaskiner -planteproduktion	12.260	74.621	16
Fisk og skaldyr, filet, skåret eller hakket ...	10.961	65.146	17
Mælk og konsummælksprodukter	10.959	63.115	17
Gris, levende	9.030	18.699	48
<i>Andet</i>	<i>414.178</i>	<i>2.684.656</i>	<i>15</i>
I alt	666.475	3.988.806	17

Kilde: L&F pba Eurostat

Anm: Tysk andel er Tysklands andel af den samlede eksport i EU af de enkelte varer.

Tyskland er Danmarks største marked

Tyskland er Danmarks største eksportmarked, i 2016 eksporterede vi varer for 101,4 mia. kr., hvilket udgjorde knap en sjettedel af den samlede danske vareeksport. Den danske fødevareklynge eksporterede for 26,8 mia. kr. til landet og klyngen stod dermed for knap 26 pct. af den danske eksport til Tyskland.

Stor industrieksport fra Danmark til Tyskland

Fra Danmark køber Tyskland især industrivarer som maskiner, motorer, maskintilbehør, metalvarer og køretøjer. Disse varer udgør en fjerdedel af den danske eksport til landet, mens tøj mm. udgør yderligere 8 pct.

Fødevarerne udgør langt størstedelen af fødevareklyngens eksport til Tyskland med 21 mia. kr. Tyskland er også indenfor økologi, som er en del heraf, med knap 40 pct. af den samlede danske økologiske eksportværdi det største danske marked.

Fødevareklyngen eksporterede for 26,8 mia. kr. til Tyskland i 2016.

Fra 2014 til 2015 var der et fald på 2,3 mia. kr. i fødevareklynges eksport til Tyskland. Dette var især båret af et fald i eksporten af grisekød på 1,3 mia. kr., som følge af Ruslandskrisen, hvor Rusland lukkede af for praktisk taget al grisekød og senere mejeriprodukter fra EU. Det skabte på kort sigt et overskud af grisekød og mælk i EU, der fik prisen til at rasle ned. Efterfølgende er eksporten af levende grise begyndt at stige igen mens udsælinger af gris ikke fuldt ud har genvundet det tabte.

Udover levende grise eksporterer fødevareklyngen også en stor mængde ost, fisk og skaldyr samt drikkevarer til Tyskland.

Fødevareklyngens eksportvarer til Tyskland (mio. kr.)

	2016	Pct. af klyngens samlede eksport til Tyskland
	Mio. kr.	Pct.
Grisekød i alt	6.799	25,4
- Levende grise	3.040	11,3
- Udsælinger af gris	2.496	9,3
Oksekød	723	2,7
Kyllingekød	639	2,4
Mejeri i alt	3.214	12,0
- Ost	2.260	8,4
- Mælk og konsummælksprodukter	728	2,7
Fisk og skaldyr	4.446	16,6
Drikkevarer	2.612	9,7
- Øl	940	3,5
Sukker og sukkervarer	838	3,1
Fødevarer i alt	21.910	81,8
Enzymer	611	2,3
Juletræer	386	1,4
Bio i alt	3.908	14,6
Maskiner til jordbrug	542	2,0
Agroindustri i alt	976	3,6
Fødevareklyngen i alt	26.794	-

Kilde: L&F pba Danmarks Statistik

Potentialet er stadig stort

*Importen stiger
4 pct. hvert år af
fødevarerelaterede varer*

Tysklands import af varer fra den danske fødevarerklynge er i gennemsnit steget med 3 pct. om året de seneste 10 år til i dag 666 mia. kr. Den danske eksport fra fødevarerklyngen til Tyskland udgør blot 4,0 pct. af den samlede tyske import af sammenlignelige varer.

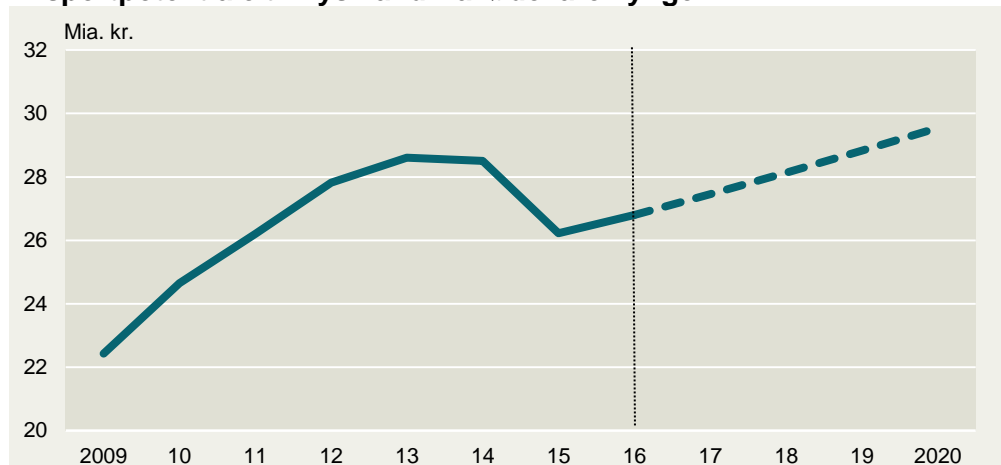
Med undtagelse af årene 2015 og 2016 er den danske fødevarerklynges eksport hvert år til Tyskland vokset i perioden 2006 til 2016. En stigning på knap 6 mia. kr. fra 2006 til 2016 (28 pct.).

Priserne har rettet sig for de to store eksportartikler grisekød og mejeriprodukter, som samlet udgør 37 pct. af fødevarerklyngens eksport til Tyskland. Udviklingen i eksporten af fisk og skaldyr forventes også at fortsætte. Med forventede eksportværdistigninger for de største varegrupper er potentialet for yderligere vækst i eksporten til Tyskland absolut til stede.

Knap 30 mia. i 2020

I 2020 forventes fødevarerklyngen at eksportere for knap 30 mia. kr. til Tyskland, hvis det seneste tiårs vækst vil fortsætte. Markedet forventes dermed at vokse med godt 2,5 mia. kr. de kommende fire år. Den største udfordring for at det vil ske er hovedsagligt mangel på råvarer og i stigende grad også mangel på specialiseret arbejdskraft i klyngen.

Eksportpotentiale til Tyskland fra fødevarerklyngen

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba DST

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Finn Christensen
Mathias Sunesen

3339 4029 fch@lf.dk